אפשר לתקנה. בין שעשאה זר בין שעשאה כהן (ג) אמרינן דאין הולכה ופסולה דהא נעשית שלא כהלכתה מיהו יש לה תקנה להחזירה לאחוריה ולחזור להוליך ברגל או אין לה תקנה: **יחזיר לכשר.** אלמא אפשר לתקנה: **ונהי נמי הו.** כלומר ואי נמי מפרשת לה (ד) דבכשר ז לראשון [שיולך] לגד המזבח קאמר וכל שכן ח) דשמעת דהולכת כשר קמא דהואי שלא ברגל כשרה היא מכל מקום ש"מ דכשרה ע"י תקנה: **איפסלא.** בהולכת כשר לראשונה ט): **מי סברת דקאי זר גואי.** לגד המזבח שהקריב הראשון י) בהושטתו לגד המזבח: **דקאי זר בראי.** (ה) וכשר שהושיטה לו הרחיקה מן המזבח הלכך לאו הולכה הואי לפסול וכי יא) פשטינן יחזור כשר ויטלנו וזר מעשה אינטבא הוא דעבד ליכא הושטת יד המקרבתו למזבח: **פסלה** יב). ואפילו עשאה כהן פוסלת הדם וההיא דפסחים בדניידי וכדשנינן: **נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר.** הואיל ונתקבל בכלי. משנה היא בפ' שלישי בכל הפסולים [לקמן לג.] קס"ד כשנשפך (ו) ונתפשט ברצפה נתקרב לגד המזבח וקתני כשר ונהי נמי דאמרת דצריך להחזירו לאחוריו ולחזור ולהוליך ברגל מ"מ בתקנתא סגי לה: **כשילא לחוץ.** כשנשפך לא נתפשט לגד המזבח אלא נתפשט להלן מן המזבח ונתרחק: ופרכינן **לגראי נפיק לגואי לא עייל.** בתמיה וכי אפשר לדם לצאת שישפך ולא יתפשט לכל לדדין: **במקום מדרון.** ומשופע חוץ למזבח: **בגומא.** שעומד במקומו ולא נתפשט: **אי נמי בסמיכה.** דם עבה וקרוב לקרום: **באידך פירקין.** בפ' שני: **נשפך על הרצפה.** מצואר בהמה ולא נתקבל (ז) בכלי: **לפלוג בדידיה.** בהיא דפרק שלישי דאיירי בקבלת כלי נפלוג בה חילוק לפסול שפעמים שאף מן הכלי לרצפה פסול יג) אלא מדלא אשכח פסול אלא מצואר בהמה ש"מ נשפך מן הכלי לא שנא נפק לגראי ולא"ש עייל לגואי כשר: **פיוכתא.** דעולא: **מחלוקת ר' שמעון ורבנן.** דמתני' היא אי הויא עבודה אי לא לרבי שמעון לא הויא עבודה דהא קתני יד) מתני' ר' שמעון מכשיר בהילוך דלא פסל בה מחשבה בהולכה שלא ברגל טו) ומשום דלאו הולכה היא: **בהולכה רבתי הו.** מסקנא היא למילתיה דקמפרש ואומר דכי פליגי ר"ש ורבנן (בהולכה זוטרתא) [בהולכה זוטרתא פליגי ששחט בגד המזבח וזרק דהיינו שלא ברגל אבל בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליגי. ולקמן מותיב לה ממתניתין דשמעינן מינה דבשחט נמי טו) לחוץ מן המזבח מכשיר רבי שמעון מדקתני שאם רצה שחט בגד המזבח וזורק: **מחכו עליה במערבא.** [מחייכו עליה] דהאי שמעתא דמוקי טעמא דר"ש בהולכה זוטרתא] ולמימר דלאו הולכה היא ואע"פ שאי אפשר לבטלה לזו לאו עבודה היא: **אלא חטאת העוף.** דקיימא לן בפ' קדשי קדשים (לקמן דף סה.) דפסל בה מחשבה בחטאת דמה שהוא עיקר עבודתה דכתיב שם [ויקרא ה] והזה מדם החטאת על קיר וגו' שאומזה בגופה ומתיז דמה לקיר והך המזה הולכה זוטרתי היא וכיון דטעמא דר"ש משום דהולכה זוטרא לא פסל בה מחשבה היכי פסל יז) בהך: **אי דחשיב עליה מקתי דליפוח דם.** דהיינו בהמזה: **הא אמרת לא כלום היא.** דהא הולכה זוטרתי היא: **ואי בשר שנעקר הדם.** ומיתן מן הלאור חשיב: **הא איפעבידא מצוותיה.** דקסס"ל מכי נפק דם גמרה לה עבודת הזאתה ואע"ג דלא מטא דם למזבח אא"כ בהולכה רבתי פליגי וטעמא דר"ש משום דאפשר לבטלה בהולכה הא דחטאת יח) אי אפשר לבטלה אלא אי אמרת (יח) משום טעם דלאו הולכה היא ובשלא ברגל פליגי היכי פסלה בהך הלא אין כאן מחשבה אלא בהולכה שלא ברגל ולר' יוחנן דאמר לעיל [יד:] הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה [ולא פסיל בה מחשבה] ליכא למיפרך מהא דכי אמר ר' יוחנן הולכה יט) רבתי קאמר שאין דרכה בכך אבל השוחט בגד המזבח כו' וכן חטאת העוף שנמלקת אבל המזבח עיקר הולכתה בכך ומודה בה רבי יוחנן: **ומאי קושיא דלמא מדפריש.** דס דפסק לה הולכה מתחלת הזאה ושנה להזאה עד דמטי למזבח וחיילא עלה המחשבה: **הא נעשה מייבא כו' היה מזה.** בחטאת העוף או בחטאות הפנימיות: **מהו.** מי הויא עבודה בגבול מוס ופסולה או לא דאיכא למימר מכי פריש דס גמרא לה: **וא"ל פסולה מ"ט והזה.** דחטאת העוף או דחטאות הפנימיות דכתיב בהן הזאה והזה ונתן בשנין הזאה דומיא דנתן דגבי הדדי כתיבי והזה מן הדם וגו' ונתן הכהן מן הדם על קרנות וגו' [ויקרא ד] אלמא ישנה להזאה עד שיגיע למזבח: **היינו חולא.** הא דמחכו במערבא משום דקשיא להו הכי: **ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי פליגי כו'.** דהא דקתני כ) אפשר שלא בהילוך ש"מ בדהילוך עסקינן וטעם כא) משום שאפשר לבטלה הוא והא מיהא כב) לא ביטל: **אלא בהולכה זוטרתי כ"ע לא פליגי דפסולה גרסינן.** וטעמא משום דא"א לבטל. ומאן דגרים דלא פסלה טעמא משום דלאו כלום היא ואין שם הולכה עליה אלא כולה צורך זריקה היא והא לא הוה בדעתיה למחשב מזריקה אלא אהולכה ולא חשיב מידי ופסול דחטאת העוף כדאוקי מדפריש ועד דמטא למזבח ומשום מחשבת הזאה ולא משום מחשבת הולכה: **הוליו זר.** ברגל כג) והחזירו כהן שהעבודה עליו מוטלת וחזר והוליכו כד) כשר והא דתניא לעיל [יד.] זר ואוכן בהולכה פסול כשלא הוחזרה: **אפשר לתקונה.** להולכת פסול ולא דמיא לשאר עבודות דאילו שחיטה וקבלה וזריקה מאחר שנעשו בפסול אי אפשר לחזור ולעשותן בהכשר. וא"ת קבלה נמי יש לתקן כגון שלא קבל הפסול כל הדם ויכול כשר לחזור ולקבל ההיא ודאי כשרה וכפ' שלישי (לקמן דף לב.) תנן לה אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל וכן בזריקה: **הכי גרסינן הוליו כהן והחזירו וחזר והוליו זר: אמר רב שימי לדברי המכשיר.** בהוליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו: **פוסל** כה). כיון דהתם מ"ט מכשיר דאזיל בתר בתרייתא ה"נ זיל בתר בתרייתא: **לדברי הפוסל.** דאזיל בתר הולכה קמייתא מכשיר כו) כיון דאזיל בתר קמייתא (טו): **אף לדברי הפוסל.** [שם] פוסל כאן דהא צריך לאמטוייה [מאחר שנתרחק צריך לחזור ולהביאו לגד מזבח ונמצא דהולכה אחרונה לצורך כלל ההולכות]: הא

הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן. יש מפרש פירוש אחר אצל פירוש הקונטרס עיקר: **חטאת** העוף דפסלה [הזאה] היכי משכחת לה. כיון דמכשיר ר"ש בהולכה שלא ברגל אלא ודאי אפכא מסתברא ותלוי הדבר באפשר לבטלה דרחוק מן המזבח הולכה זו [אפשר לבטלה] דאי בעי הוה שחיט בגד המזבח ולא פסלה בה מחשב' אבל שחט קרוב למזבח דהולכה זו של הושטת יד לא אפשר לבטלה פסלה בה מחשבה ולהכי בחטאת העוף פסלה מחשבה בהזאה מכי נפיק עד דמטא למזבח דלא אפשר לבטל דבר זה אבל לאידך דלא תליא באפשר ולא אפשר אלא הולכה שלא ברגל לא חשיבא והוי כאילו איתעביד אם כן בחטאת העוף נמי כאילו אתעביד מלותו ומשני דרחמנא מחשבה כו) זו מחשבה שלימה. ברו"ך:

אלא חטאת העוף דפסלה בה מחשבה היכי משכחת לה. אי אמרת בשלמא בהולכה (שלא ברגל) כח) פליגי אבל בזוטרתי דלא אפשר לבטלה פסלה מחשבה משכחת לה מיקמי דתיפוק דס משום דדס הנתון בצואר כנתון בכלי שרת ולא דמי לבעיא דרבי אבין בריש דס חטאת (לקמן דף לב:) דאיבעיא ליה אי צואר ככלי שרת אי לא אבל אי בזוטרתי לא פסלה לר' שמעון היכי משכחת לה אבל מכל זריקה דעלמא לא קשיא ליה כט) אי מיקמי דליפוק דס מן הכלי לאו כלום הוא ואי בתר דנפק הא איתעביד ליה מלותו משום [דמדמפריש] ל) ליה עד דמטא לא איתעביד מלותו לא) אבל בהזאה סד"א דלא צריך מזבח מידי דהוה אהזאה דפרוכת ובין הבדים דהויא הזאה אע"פ שלא ט) נגע.לב) הגה"ה:

הדרן עלך כל הזבחים

עין משפט נר מצוה

פז א מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה כז:

ב מיי' שם הלכה כה:

פח ג מיי' פ"ג שם הלכה ז:

פט ד ה מיי' שם פ"א הלכה כז:

שיטה מקובצת

ונהי נמי. כלומר אי ס"ד לא אפשר לתקנה הא איפסלא בהולכה שעשה כבר אלא ש"מ דאפשר לתקנה ולחזור ולעשותה. ותימה הלא [השתא אייריגן למאן] דאית ליה לא שמיה הולכה, ולעיל הוצרכנו לשניי למאן דאית ליה לא שמיה הולכה דיחזיר לכשר ולאשון שנתנה לו וא"כ אין קאמר ונהי נמי (דיחזיר) [דיחזור] הכשר ויקבלנו אי [ס"ד לא] אפשר לתקנה הא איפסלא בהולכה שעשה כבר, אדרבה אי אמרת יחזור הכשר ויקבלנו ההולכה שעשה כבר כשירה. ואומר ריב"א דס"ד עתה לא שמיה הולכה היינו כשנמצה כולה אלא כרגל עד המזבח אבל היכא היכא שלא נמר יכול להיות שהיה כשירה כיון שנומר אותה ברגל והשתא ניחא (הקר) [דס"ק מדקתני יחזיר] לכשר א"כ מוכח בפשיטות דיש לו תקנה בחזרה דאפשר לתקנה, (ונהי נמי) דיחזיר הכשר אבל המזבח ויקבלנו ויגמור הולכה ברגל [ל) דאי ס"ד אי אפשר כו' לא) נהי דאייריגן למ"ד לא שמיה הולכה היינו דוקא כשנמר כולה עד המזבח אבל ברגל אז ודאי אי אמרינן דיחזור הכשר לא (סכיח) [שמעינן] דאפשר לתקנה אבל (הקר) ונהי נמי דאפשר) [אם עשה] אבל ברגל כו' אם מקנת איחזור הכשר מכאן ואילך ויגמור הולכה ברגל אי ס"ד עשה אבל ברגל רק מקנת הא איפסלא באותו מקנת ולא יהיה לו תקנה. והא דאמרינן לעיל דיחזיר לכשר שנתנו לו דמשמע דיכון אבל שמיה הולכה דצריך להחזיר לכשר הראשון היינו משום שנמר כל הולכה אבל ברגל עד לד המזבח (דקאי לא) זר בראי וכשר שהושיטה לו וכו': **אלמא לא אפשר** לתקונה. לאו משום דקאני פסול דקייל דא"כ בשמעתין דפליגי (ר' יוחנן ור' חייא אי הולכה) [בני ר' חייא ור' יוחנן ור' בהולכה] אבל ברגל חד אמר כשרה וחד אמר פסולה דבהקומץ ומקנת (דף יג:) אמר ר' יוחנן זר שליקט לבונה לא) פסולה משום הולכה שלא ברגל הוי ומדקתאמר פסולה ש"מ א"א לתקנה. אלא ודאי דמפסולה ליכא למידק הא, דפסולה מעמא אם לא יחזיר הכשר ויקבל, אלא דייק מהא דלמה אינטריך לומר הכא הולכה שלא ברגל אפשר הא אמרה חדא ומאן דאיכא לעיל דלא שמיה הולכה, אלא ודאי כה להוסיף שפסולה לגמרי דאי אפשר לתקנה: **הולכה שלא** ברגל [בחלוקת ר"ש ורבנן. הך] פליגתא דהולכה שלא ברגל אלוקה מהא לעיל בשני עניים לעיל דלה לומר כגון שהיה יכול לעשות ברגל כגון ששחטה רחוק מהמזבח ודרכה לעשות ברגל, והך דהכא מיירי בדרכה שלא ברגל כגון בהושטה בעצמה ששחטה בגד המזבח. ועוד לעיל אמרי' לא שמיה הולכה ומיפסל ואריך לחזור ולעשותה, אבל הכא כי אמרי' לא שמיה הולכה אינו לענין המיפסלא ושיהיה צריך לחזור ולעשותה, אלא לענין דלא מיפסלא בה מחשבה (מהר"פ): **בהולכה רבתי.** ששחטו רחוק מן המזבח ש"מ לא פליגי דפסלה בה מחשבה כיון שהוא עושה ברגל. ואי משום דאפשר בשחטו בגד מזבח חוזק השתא מיהא כיון ששחטו ברחוק לגמרא אי אפשר בעבוד. וכ"ת כי שחט רחוק מן המזבח שם אפשר לבטלה ע"י הושטה (מהרי"ו) [ומביהו לחביהו כדאמרינן לעיל. הא ניחא דאי עביד הכי מיפסלא כיון שדרכה ברגל: **כי** פליגי בהולכה זוטרתי. פי' בהושטה כו' הוא שיטת הקונטרס. ולא נהיגא תדא דהולכה (זחא) זוטרתי [זחא] אינו הולכה לגמרא לעיל ר"ל ברגל והכא ר"ל בהושטה. ועוד קשה דהא בתמני' קתני בהדיא במילתיה דר"ש אפשר שלא בהילוך אלמא אייתי ר"ש בהילוך והילך מוקמינן פלוגתיה בהולכה זוטרתי. ואע"ג דבתמני' פריך לה מ"מ יש לתמיה מאי ס"ד. לכך נראה דהולכה זוטרתי נמי אייתי ברגל כגון שהיה יכול לעשות ברגל כגון ששחטו בגד המזבח והיה אפשר לעשות בהושטה ועשה ברגל, ומזו פליגי ר"ש ורבנן דבגון שבר הולכה שלא ברגל כגון זחא שמה הולכה למיפסלא בה מחשבה הילך כי הילך ברגל נמי (מעט) [המעטו] פסלה בה מחשבה דמאי אמרת הא אפשר לבטלה ועשות בהושטה בה כי יעשה בהושטה פסלה בה מחשבה דהולכה שלא ברגל כגון הושטה שמה הולכה למיפסל בה מחשבה וכ"ש מכשיר מחשבה בהילוך זה [כיון] דאפשר לבטלה ועשות בהושטה דאלו היה עושה הושטה שפיר קיים מלות הולכה שאינו צריך לחזור ולעשותה ובגם לא הוי מיפסל כיה מחשבה עבודה הטובה היה למיפסל בה מחשבה. וקס"ד השתא דבמתני' ה"ק אפשר שאם שחטו בגד המזבח ולא פסלה בה מחשבה דמאי אמרת הא אפשר לבטלה ע"י הושטה: **הא איתעביד מצוותו.** שלא ברגל כיצד כלומר כיצד אמרינן אפשר שלא בהילוך, היה שוחט בגד המזבח והלך מעט דהא לאפשר לבטלה ע"י הושטה (מהר"פ): **הא** איתעביד מצוותו. מיתה מיקמי ליה אבל זריקה היכא פסלה בה מחשבה אי מקמי לדם לגלגת הוי מחילת דם מן הכלי ומיכר לעיטים שהדם מעטנע הדם בכלי לגלגת הוי מחילת הדם לגלגת הוי מקמי לדם לגלגת הוי מעטנע הדם